
KOGNITÍV KÉPESSÉGEK LONGITUDINÁLIS VIZSGÁLATI EREDMÉNYEI

Elnök: Molnár Gyöngyvér
Szegedi Tudományegyetem, BTK, Neveléstudományi Tanszék

Opponens: Korom Erzsébet
Szegedi Tudományegyetem, BTK, Neveléstudományi Tanszék

ELŐADÁSOK:

Az elemi alapkészségek szerepe az olvasási képesség fejlődésében: egy longitudinális vizsgálat tapasztalatai

Józsa Krisztián
Szegedi Tudományegyetem, BTK, Neveléstudományi Tanszék

A matematikai gondolkodás fejlettsége a 3. évfolyamon

Csapó Benő
Szegedi Tudományegyetem, BTK, Neveléstudományi Tanszék

A természettudományos tudás életszerű helyzetekben való alkalmazhatóságának változása 1999 és 2006 között

B. Németh Mária
MTA-SZTE Képességkutató Csoport; SZTE Oktatáselméleti Kutatócsoport

Az ismeretek alkalmazhatóságának korlátai

Molnár Gyöngyvér
Szegedi Tudományegyetem, BTK, Neveléstudományi Tanszék

SZIMPÓZIUMI ÖSSZEFOGLALÓ

A keresztmetszeti vizsgálatok nem adnak pontos képet a fejlődést meghatározó tényezők hatásáról, a fejlődés pontos menetéről, illetve szintjeiről. Longitudinális, azaz követéses vizsgálat alkalmas csak például az egyes kohortok esetében a fejlődés menetére gyakorolt különböző környezeti hatások pontos meghatározására. Ez és ehhez hasonló, az utóbbi években kulcsfontosságú szerepet betöltő kérdések megválaszolására számos longitudinális projektet indítottak el nemzetközi szinten. Ezek legfontosabb eredményei hosszú távon mutatkoznak meg.

Az SZTE Oktatáselméleti Kutatócsoportja 2003-ban több kutatási forrást koncentrálnak indított el Magyarországon egyedülként egy longitudinális projektet, amely számos kognitív (matematikai és természettudományos műveltség, induktív, analógiás, problémamegoldó és kombinatív gondolkodás, olvasási képesség stb.) és affektív (tanuláshoz való viszony, tantárgyi attitűdök stb.) területen vizsgálja a magyar oktatás problémáit. Az első adatfelvételben (2003-ban) első, ötödik és kilencedik évfolyamos diákok vettek részt (kb. N=5000, 3000, illetve 2000). E diákok minden évben 2–4 különböző képességterületen megmértetésre kerültek, és a felmérések folytatódnak addig, amíg a tanulók ki nem kerülnek a közoktatás keretei közül. A diákok képességszintjének alakulását ugyanazon képességterület viszonylatában kb. háromévente vizsgálja a kutatócsoport. Ezen eredmények lehetővé teszik a személyre szabott fejlődési görbék leírását, és a korábban említett problémákra adott válaszok megfogalmazását. A projekt eredményei alkalmasak arra, hogy azokat hasonló hazai és nemzetközi mérésekkel is összehasonlítsuk (Csapó, 2006).

A szimpóziium keretében az SZTE Oktatáselméleti Kutatócsoport tagjai beszámolnak az eddigi longitudinális felmérések keretében, néhány kognitív képességterületen született első, illetve esetenként már követéses vizsgálatok eredményéről. *Józsa Krisztián* első, majd ugyanazon diákok második osztályos teljesítménye alapján ismerteti az elemi alapkészségeknek az olvasási képesség fejlődésében betöltött szerepét. *Csapó Benő* harmadik évfolyamos diákok matematikai gondolkodásának fejlettségét elemzi. *B. Németh Mária* a nemzetközi TIMSS-eredményekkel és korábbi kutatásaival hasonlítja össze a természettudományos tudás életszerű helyzetekben való alkalmazhatóságának legfrissebb eredményeit, és elemzi a hét év alatt történt változásokat. *Molnár Gyöngyvér* pedig hetedik és tizenegyedik évfolyamos diákok főleg matematikai ismereteinek alkalmazhatóságát vizsgálja, és változásuk lehetséges okait tekinti át.